

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

April/May-2023 (NEW COURSE)

GADYAKAVYA : HARSHACHARITA: UCCHAVASA 5 AND DASAKUMARACHARITA : UCCHAVASA 8 (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન. ૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો. (૧૪)

Q-1 Translate any two of the following passages. (14)

- १) तत् श्रुत्वा बाष्पवेगगृह्यमाणान्क्षरं कथंकथमभ्यासतं निःश्वस्योवाद-‘वत्स ! जानामि त्वां पितृप्रियमतिमृदु हृदयम् । ईदृशेषु विधुष्यति धीमतोऽपि धियम् । अतिदुर्धराबान्धवस्नेहः सर्वप्रमाथी । यतो नार्हस्यात्मानं शुचे दातुम् । उदाममहादाहश्चरदग्धोऽपि दह्नेखल्वहधिकतरमनेनायुष्मदाधिना । निशितमिव शस्त्र लक्ष्णोति मां त्वदियस्तनिमा । सुखं च राज्यं च वंशश्च प्राणाश्च परलोकश्च त्वयि मे स्थिताः।’
- २) द्रष्ट्वा च पूर्वनिमित्तपरम्पराविर्भावितभीतिमिद्यत हृदयेन । कुरङ्गाकस्तु कृतप्रणामः समुपसृत्य प्रथममाननलग्नं विषादमुपनिन्ये, पश्चालेखम् । तं च देवो हर्षः स्वयमवादादा वाचयत् । लेखार्थेनैव च समं गृहीत्वा हृदयेन संतापभवग्रहणरूपोऽभ्यधात् – कुरुङ्गक ! किं मान्यं तातस्य ? इति च कक्षुणा बाष्पजलबिन्दुभिर्मुखेन च खक्षाक्षरैः क्षरन्द्भिर्गुणपदाच्चक्षे – ‘देव । दाहज्वरो महान्’ इति ।
- ३) उत्थितेन च राज्ञा क्षालिताक्षालिते मुखे मुष्टिमर्धमुष्टिं वाडभ्यन्तरीकृत्य - कृत्स्नं नमायव्ययजातमह्नः प्रथमेऽष्टमे भागे श्रोतव्यम् । श्रृण्वत एवास्य द्विगुणमपहरन्ति तेऽध्य क्ष धूर्ताः । चत्वारिंशत् चान्णक्यो पदिष्टाना हरणोपायान्सहस्रधाडडम्बुद्धयैव त विकल्पयितारः । द्वितीयेऽन्योन्यं विवदमानानां प्रजानामाक्रोशाहह्यमानकर्णं कष्टं जीवति ।
- ४) अस्मिंश्चान्तरे मन्त्रिवृद्धो वशुरक्षितः कैश्चिन्मौलैः सम्भूय बालमेनं भास्करवर्माणमस्यैव ज्यायसी भगिनीं त्रयोदेशवर्षामनुवादिनीमनयोश्च मातरं महादेवीं वसुन्धरामादायापसर्पनापदोऽस्या भावितदा दाहज्वरण देहभजहात् । अस्मादशैर्मित्रैस्तु नीत्वा माहिष्मतीं भर्तुद्यैभातुराय भ्रात्रे मित्रवर्मण सापत्या देवी दर्शिताडभूत् ।

પ્રશ્ન. ૨ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)

Q-2 Explain with reference two the context (any two) (14)

- १) देव! तृतीयमहः कृताहारस्या स्याद्य इति ।
- २) प्रजाभिस्तु बन्धुमतो राजानः, न ज्ञातिभिः ।
- ३) आगम दीपदृष्टेन खल्वध्वना सुखेन वर्तते लोकयात्रा ।
- ४) नहि मुनिरिव नरपतिरुपशममतिरभि भवितुमरिकुलमलम् अवलम्बितुं च लोकतन्त्रम् ।

પ્રશ્ન. ૩ હર્ષચરિતના આધારે બાણની ગદ્યશૈલીનો વિસ્તૃત પરિચય આપો. (૧૪)

Q-3 Describe in detail the prose style of बाणभट्ट on the basis of हर्षचरित. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન. ૩ આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો આપી હર્ષચરિતનું આખ્યાયિકા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

Q-3 Evaluate हर्षचरित as an आख्यायिका after explain of its characteristics.

- પ્રશ્ન. ૪ દશકુમારચરિતમ માં પ્રતિબિંબિત સામાજિક સ્થિતિનું આલેખન કરો. (૧૪)
- Q-4 Describe the social condition reflected in 'દશકુમારચરિતમ્' । (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન. ૪ દશકુમારચરિતમ્ નાં તમે શીખેલા ગ્રંથભાગને અનુલક્ષીને દંડીની ગદ્યકાર તરીકેની સિદ્ધિઓનું મૂલ્યાંકન કરો.
- Q-4 Evaluate the achievements of dandin as a prite in view of the portion of the 'દશકુમારચરિતમ્' studied by you.
- પ્રશ્ન. ૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Q-5 Write short notes on any two of the following. (14)
- ૧) હર્ષચરિતમ્ શીર્ષકમ્ ।
 - ૨) ધવલગૃહવર્ણનમ્ ।
 - ૩) ત્રયો દણ્ડિપ્રબન્ધાઃ ।
 - ૪) વિહારભદ્રસ્ય પાત્રમ્ ।
